

LBAS VĒSTIS

Nr. 186 Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

LBAS: Minimālajai algai jābūt ne zemākai par 640 eiro

27. oktobrī Saeimas Sociālo un darba lietu komisija atbalstīja likumprojektu "Grozījumi Darba likumā", kurā ar 2023.gada 1.janvāri minimālā alga tika noteikta 620 eiro apjomā.

Jau iepriekš LBAS ziņoja, ka minimālās algas pārskatīšana iepriekšējā gadā tika atlikta uz 2022. gadu un jau otro gadu pēc kārtas ir saglabājusies vienā līmenī – 500 eiro bruto mēnesī. LBAS arī uzsvēra, ka ir būtiski pāriet uz ikgadēju minimālās algas pārvērtēšanas un noteikšanas principu, lai nodrošinātu taisnīgu ienākumu līmeni strādājošajiem ar zemāko darba samaksu, it īpaši augstas inflācijas situācijā. LBAS uzskata, ka minimālajai algai vajadzētu būt ne zemākai kā 640 eiro pirms nodokļu nomaksas, sākot ar 2023.gada 1.janvāri. Arodbiedrību prasība ir, ka minimālā alga ir jāpārskata katru gadu. Tas šīs darba samaksas pieaugumu padarītu mērenāku. Turklāt šī brīža patēriņa cenu kāpums, jo īpaši pie inflācijas septembrī 22,2%, apsteidz minimālās algas pieauguma tempus un apdraud minimālās algas saņēmēju spēju sevi nodrošināt. Vairāk lasiet [šeit](#).

LBAS vēstule jaunievēlētajiem politiskajiem spēkiem

LBAS vēstulē jaunievēlētos politiskos spēkus informēja par arodbiedrībām prioritārajiem virzieniem 2023. gada valsts budžetam. LBAS lūdza ievērot valsts budžeta līdzekļu izlietojumu regulējošos normatīvos aktus un rosināja iekļaut LBAS ieskatā vienlīdz svarīgus divpadsmit priekšlikumus prioritārajos pasākumos 2023. gada valsts budžetam.

Kā pirmo LBAS norādīja priekšlikumu par minimālās algas paaugstināšanu, ka valstī noteiktās minimālā darba alga ir jāpalielina vismaz līdz 640 eiro mēnesī, jo minimālā alga Latvijā šogad ir otra zemākā starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un strauji pieaugošās inflācijas rezultātā tā vairs neatbilst darbinieku pamatvajadzību apmierināšanai Latvijā. Turklāt minimālās algas celšana ir jāizvērtē summāri ar diferencēto neapliekamo minimumu (DNM). Maksimālā DNM piemērošanas robeža ir jānosaka minimālās algas līmenī, kā arī jāturpina celt maksimālais neapliekamais minimums, to tuvinot minimālās algas līmenim. Jāpārskata arī darba algas apmērs līdz kuram tiek piemērots neapliekamais minimums. Lai nodrošinātu, ka NM kompensē cenu pieaugumu, un novērstu situāciju, kurā darba algai pieaugot cilvēki zaudē tiesības piemērot neapliekamo minimumu, tādējādi darbiniekiem mazinot pirktspeju, šī robeža būtu jāceļ līdz 2100 eiro. Vairāk lasiet [šeit](#).

LBAS vēstule par minimālo darba algu un neapliekamo minimumu Saeimas Sociālo un darba lietu komisijai un politiskajām partijām

LBAS ir nosūtījusi vēstuli Saeimas Sociālo un darba lietu komisijai un politiskajām partijām, kurā atkārtoti pamato prasību paaugstināt minimālo darba algu un neapliekamo minimumu.

Šobrīd noteiktā minimālā mēnešalga sastāda tikai 39% no iepriekšējā gada vidējās darba algas, kas būtiski atpaliek no Eiropas Komisijas vadlīnijās par adekvātu minimālās algas noteikšanu izteiktajām rekomendācijām par 50% līmeņa noteikšanu. Ja 2023. gadā minimālā darba alga tiks noteikta 620 eiro līmenī, tā sastādīs 45% no Finanšu ministrijas prognozes par vidējo darba algu 2022. gadā - 1379 eiro. Savukārt pirmajos divos 2022. gada ceturkšņos darba samaksas mediāna jau ir sasniegusi 1078 eiro, un prognozējams, ka tās līmenis līdz gada beigām vēl turpinās kāpt. Līdz ar to, lai izpildītu kritēriju par minimālās darba algas noteikšanu 60% līmenī no mediānas, tā būtu jānosaka ne mazāk kā 640 eiro mēnesī. Vairāk lasiet [šeit](#).

LBAS Darba tiesību forumā – par darba laika uzskaites problemātiku un arodbiedrību tiesībām

LBAS sadarbībā ar Fridriha Eberta fonda pārstāvniecību Latvijā 3. novembrī organizē ikgadējo Darba tiesību forumu. Šajā pasākumā, kas notiek jau vairāk nekā 15 gadus, ir iespēja uzzināt par aktuālāko darba tiesību jomā, dzirdēt akadēmiķu, valsts pārvaldes, tiesu, uzņēmēju un arodbiedrību ekspertīzi un skatījumu par svarīgāko darba tiesību attīstībā Latvijā.

Šogad Darba tiesību forums pievērsīsies tādiem jautājumiem kā arodbiedrību tiesību piemērošana praksē un arodbiedrību pārstāvju aizsardzība, darba laika uzskaites problemātika, jo īpaši attālinātā darba gadījumā, vienlīdzīgas darba samaksas nodrošināšana praksē, kā arī topošais ES līmeņa tiesiskais darba tiesību regulējums, kas jau rīt būs Latvijas likumdevēja Darba likuma grozījumu darba kārtībā.

LBAS Darba tiesību foruma eksperti tiksies klātienē, savukārt visiem dalībniekiem būs iespēja skatīties tā norisi LBAS YouTube kanālā “LBAS arodbiedrības”: <https://youtu.be/YC7ZMSkVUL4>.

LBAS piedalās Eurofound trīspusējās sadarbības semināru ciklā “Vasaras forums”

No 19. līdz 21. oktobrim Dublinā norisinājās Eurofound “Vasaras forums” — trīspusējs apmaiņas seminārs, kura mērķis ir uzlabot sociālo partneru un valdību spēju efektīvi iesaistīties sociālajā dialogā. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību šajā forumā pārstāvēja LBAS eksperts tautsaimniecības jautājumos Mārtiņš Svīrkis. Forumā valsts līmeņa sociālie partneri no dažādām Eiropas savienības dalībvalstu arodbiedrībām un darba devēju organizācijām, kā arī valdības departamentiem diskutēja par dažādiem izaicinājumiem Eiropā un sociālā dialoga lomā to risināšanā.

Forums nodrošināja platformu sociālajiem partneriem un valdības pārstāvjiem: pieredzes un iniciatīvu apmaiņai par sociālo dialogu, darba koplīguma slēgšanu, nodarbinātību un sociālo politiku; veicināt labāku sociālā dialoga kultūru valsts līmenī, vienojoties par to, kas veido Eiropas sociālā modeļa pievienoto vērtību; palielināt sociālā dialoga vērtību un izpratni par sociālo dialogu, kā arī tā ieguldījumu ekonomiskajā un sociālajā progresā ES, izplatot un pamanot tā rezultātus; veicināt uz nākotni vērstas debates un veidot uzticēšanos efektīvākam sociālajam dialogam.

Vairāk lasiet [šeit](#).

Ko sola 2023. – Eiropas Prasmju gads?

Strauji mainīgās vides un sabiedrības sociāli ekonomiskās attīstības apstākļos pieaugušo izglītība kļuvusi par aktuālu nepieciešamību. Būtiskākie to ietekmējošie faktori ir globalizācija, tehnoloģijas, demogrāfija, klimats un COVID-19.

Atbilstoši Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (CEDEFOP) datiem pieprasījums ilgtermiņā pēc profesionālās izglītības beidzējiem Latvijā būs mazāks nekā vidēji Eiropas Savienībā. Profesionālās izglītības jomās nodarbinātība samazināsies. CEDEFOP datu bāze uzrāda rezultātus par 10 TOP nozarēm, kurās ir sagaidāms pieaugums līdz 2030.gadam. Visvairāk pieprasījums pēc augsta līmeņa vadītājiem pieaugs izmitināšanas un viesmīlības nozarē, tai seko valsts pārvalde, noliktavu vadītāji, veselības un veselības uzlabošanas aktivitātes, izglītības nozare u.c.

2023. gads ir pasludināts kā Eiropas Prasmju gads, kad prasmēm tiks pievērsta īpaša uzmanība, t.sk., lai sasniegtu Eiropas prasmju darba kārtības mērķi – 60% pieaugušo iesaistīti izglītībā.

Vairāk lasiet [šeit](#).

LBAS priekšsēdētājs saņem uzņēmuma “Latvijas Finieris” apbalvojumu

“Latvijas Finiera” 30 gadu jubilejas pasākumā Arēnā Rīga šī gada 30. septembrī tika pasniegts “Latvijas Finiera” augstākais apbalvojums „Sudraba bērza lapa”. Šogad šis apbalvojums piešķirts arī LBAS priekšsēdētājam Egilam Baldzēnam un LBAS bijušajam priekšsēdētājam Pēterim Krīgeram.

Ar „Sudraba bērza lapu” reizi piecos gados uzņēmums apbalvo darbiniekus, partnerus un padomdevējus, kuru klātbūtne ir veicinājusi „Latvijas Finieri” spert izšķirīgos soļus šajā mainīgajā pasaulē.

Šogad apbalvojumus saņēma ilggadēji līderi, ceļa rādītāji, procesu vadītāji. Šogad īpašs paldies tika teikts daudzu Latvijas sabiedrisko organizāciju līderiem, kuri stiprinājuši sociālo dialogu un labu pārvaldību, kuri veidojuši sarunu platformas starp valsts pārvaldi, uzņēmējdarbību un sabiedrību un rāda piemēru, kā cieņpilnā dialogā veidot kopējus attīstības lēmumus.

Vairāk lasiet [šeit](#).

Sākas LBAS konkurss PROFS profesionālās izglītības iestādēm

Sācies LBAS konkurss PROFS profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem - 24. oktobrī Valmierā notika konkursa Vidzemes pusfināls, bet 26. oktobrī Kuldīgā - konkursa Kurzemes pusfināls.

Lai veicinātu profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu izpratni par darba tiesībām un darba drošību, uzsākot darba gaitas, kā arī lai radītu topošo darbinieku interesi par sociālo dialogu, LBAS jau tradicionāli organizē konkursu profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem PROFS. Tas notiek ar Eiropas Sociālā fonda projekta “Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” (Nr. 7.3.1.0/16/I/001) atbalstu.

Vidzemes pusfinālā labāko rezultātu no klātesošajām komandām ieguva Smiltenes tehnikuma audzēkņi. Vēl šajā pusfinālā startēja Jēkabpils Agrobiznesa koledžas, Jēkabpils Agrobiznesa koledžas Barkavas struktūrvienības un Valmieras tehnikuma audzēkņu komandas.

Savukārt Kurzemes pusfinālā Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā sacentīsies Ventspils tehnikuma, Liepājas Valsts tehnikuma, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma, Saldus tehnikuma un Pulkveža O. Kalpaka profesionālās vidusskolas audzēkņu komandas. Konkursa PROFS Zemgales un Pierīgas reģiona pusfināls notika 31. oktobrī Jelgavas tehnikumā.

Vairāk lasiet [šeit](#).

Konkursa fotogrāfijas skatiet [šeit](#).

Noslēgušās līdzdalības izrādes jauniešiem “Līdzinieki”

Noslēdzies četru nedēļu ilga līdzdalības mākslas notikuma jauniešiem <<Līdzinieki>> maratons Arodbiedrību namā. Klātienēs mēģinājumi tika uzsākti no 27. septembra, un no 12. līdz 18. oktobrim namā noritēja desmit interaktīvas izrādes, kuras apmeklēja vairāk kā 500 jaunieši. Izrādi veidojusi I-DEJAS MĀJAS, fonda Initium un Norvēģijas teātra K:13 radošā komanda.

<<Līdzinieki>> bija pirmā izrāde Latvijā, kurā skatītāji varēja ne tikai līdzdarboties, bet ar savām izvēlēm ietekmēt izrādes gaitu. Saskaņā ar radošās komandas iecerī, tā bija veidota kā interaktīvs un vietai pielāgots teātris. Arodbiedrību nams tika izmantots kā milzu scenogrāfija un darbības vide. Izrādes darbība risinājās 1934. gada 15. maija naktī, kad ēku, tolaik Tautas namu, aplenca aizsargi Ulmaņa veiktā apvērsuma laikā.

“Skatītāji izrādē pieredzēja divus laikus vienlaicīgi – darbību vēsturiskajā Tautas namā un te pašreiz noritējošo arodbiedrību organizāciju darbu,” – stāsta projekta kuratore Sanita Duka. “Galvenie varoņi ir trīs dzejnieki, kas ir vēsturiski saistīti ar šo namu. Izrādes intriga – vai jaunieši piekritīs sadarboties ar slepenpoliciju un noteikt tiem cenzūru. Prieks bija vērot, kā jaunieši patiešām aizrautīgi līdzdarbojās un atšķetināja piedāvāto spēli.”

Vairāk lasiet [šeit](#).

Diskusijā par arodbiedrību vērtībām

13.oktobrī tika organizēts LBAS atvērto durvju dienas pasākums, kura laikā visi LBAS dalīborganizāciju priekšsēdētāji, vietnieki un LBAS padomes locekļi tika aicināti uz kopīgu "strādnieku zupu" baudīšanu, lai neformālā gaisotnē varētu pārrunāt arodbiedrībām aktuālos jautājumus un apmainīties ar pieredzi. Nozīmīgākā LBAS atvērto durvju dienas aktivitāte bija diskusija "Vai apzināmies LBAS vērtības un kāpēc tās ir svarīgas?". Tikšanās laikā tās dalībnieki tika iepazīstināti arī ar aptaujas par LBAS komunikāciju un informācijas apmaiņu rezultātiem.

Gatavojoties šai diskusijai, dalīborganizāciju priekšsēdētāji un vietnieki tika aicināti piedalīties pilotaptauja par arodbiedrību vērtībām. Vairāk lasiet [šeit](#), pasākuma foto galeriju skatiet [šeit](#).

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības vērtības

Uz indivīdu vērstās vērtības TOP - 10	Aptauja	Diskusijas dalībnieki	Ekspertu vērtējums	Kopā
ciena/cienpilna attieksme	1	4		II
veselība	2			
sociālais taisnīgums	3	2	2	I
godīgums/godprātība	4			
atbildība	5			
drošība	6	3		III
kvalitatīvs darbs	7			
stabilitāte	8			
labbūtība darbā	9			
cilvēktiesības	10			
uzņēmība	x		3	

Kuras ir LBAS būtiskākās vērtības?

Uz kolektīvu vērstās vērtības TOP - 15	Aptauja	Diskusijas dalībnieki	Ekspertu vērtējums	Kopā
dialogs	1	3	1	I-V
saistoši līgumi (t.sk. koplīgums)	2	4		
sadarbība	3	4		
arodbiedrības prestižs	4	4		
brīvība	5	4	3	I-V
neatkarība	6			
līdzdalība lēmumu pieņemšanā	7	3		
sociālais miers	8			
demokrātija	9	2	2	I-V
progress/attīstība	10	3	3	I-V
kolektīva rīcība	11		3	
vienotība	12		3	
mērķtiecība	13			
solidaritāte	14	1	1	I-V
interesu pārstāvība	15			
ilgtermiņš	x		3	

LBAS izglītojošie vebināri arodbiedrību biedriem

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) visām dalīborganizācijām un to biedriem regulāri organizē vebinārus par dažādiem izglītojošiem jautājumiem. 3. oktobrī notika vebinārs par Lietuvas Arodbiedrību konfederācijas (LPSK) pieredzi biedru piesaistes un publicitātes veicināšanas jautājumos.

Pasākuma laikā LPSK sabiedrisko attiecību speciāliste Ramunė Motiejūnaitė – Pekkinen dalījās ar informāciju par organizācijas pieredzi biedru piesaistē un ar to saistītajām publicitātes aktivitātēm, kā arī par pasākumiem arodbiedrību atpazīstamības veicināšanai sabiedrībā. Lietuvas kolēģe skaidroja, kā LPSK izdevās kļūt par viedokļa līderiem, kādus projektus un pasākumus LPSK organizē, lai veicinātu arodbiedrību atpazīstamību. LPSK informēja par nacionālā līmeņa koplīgumu, kas attiecas uz publisko sektoru un kurā ir ietvertas normas, kas attiecas tikai uz arodbiedrības biedriem, kas stipri veicināja interesi kļūt par publiskā sektora arodbiedrības biedriem. Savukārt 20. oktobrī norisinājās vebinārs par Igaunijas Arodbiedrību centrālās savienības (EAKL) pieredzi biedru piesaistes un publicitātes veicināšanas jautājumos.

Vairāk lasiet [šeit](#).